

TRGOVSKI

Licijska knjižnica,
Ljubljana**Časopis za trgovino, industrijo in obrt.**

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče št. 17/I. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Št. telefona 552.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 120 D, za pol leta 60 D, za četrt leta 30 D, mesečno 10 D, za inozemstvo 150 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 13. januarja 1923.

ŠTEV. 5.

Kako je treba čitati bilance delniških družb.

»Jugoslovenski Lloyd« prinaša te dni zelo stvaren in povsem zanimiv članek: »Kako je treba čitati bilance delniških družb«. Ker upamo, da bo tudi naš slovenski trgovski svet z ozirom na veliko število delniških družb ta članek zelo zanimal, ga bodemo v naslednjem prinašali predstavljenega v slovenski jezik.

Člankar »Lloyda«, neki gosp. St. Kukla, piše:

Novo leto je tu in vsakdo se vpraša sam pri sebi, kaj mu bode novo leto prineslo. Želim vsakemu, ki čita te vrstice, v novem letu polno sreče. Kako bo pa v resnici, bomo videli, ko bo isto minulo.

Zraven teh različnih nad za bodočnost prinese novo leto vsakemu trgovskemu in industrijskemu podjetju — brez ozira na vrsto in obširnost — še eno dolžnost, da vsak posestnik takega podjetja sam sebe vpraša: »Kakšno je bilo zame p r e t e k l o poslovno leto?«

Najboljši odgovor na to vprašanje bo dala vsakemu, ki vodi knjige, njegova bilanca, katero se nadeja te dni sestavljati.

Pri privatnih podjetjih zanima bilanca navadno lastnika samega. Mogoče bi zanimala tudi druge — n. pr. davčno oblast, ali lastnik privatnega podjetja je običajno zelo skromen človek, pa se noče bahati s svojim delom.

Drugače je to pri delniških družbah. Podjetja v obliki delniških družb ne predstavljajo navadno samo premoženje enega lastnika ali družine, kljub temu, da je mnogo ljudi takih slučajev.

Delniške družbe — osobito ona večja in velika — predstavljajo stvarno asociacijo (združenje) kapitala. Ponekod je to samo nekaj ljudi, a drugod zopet — n. pr. pri velikih bančnih, trgovskih in industrijskih podjetjih, je tisoče in tisoče delničarjev, od katerih se vsaki udeleži pri podjetju z gotovim večjim ali manjšim kapitalom.

Vsi ti delničarji, kot solastniki podjetja so radovedni, kakšne rezultate je dosegla njih družba v preteklem letu in kako velika bo dividenda, ki se bo izplačevala.

Radi večje sigurnosti delničarjev je predpisal zakon za delniške družbe razne odredbe, od katerih navajamo samo dve: objavljenje bilance ter odobravanje iste na letnem občnem zboru delničarjev.

Objavljenje bilance služi tudi v večjo sigurnost upnikom družbe, katerim se z objavo iste dá vpogled v poslovanje družbe.

Zakonodajalec je naravno stvil kot predpogoj, da se vsak delničar pobriga, da objavljeno bilanco tudi razume. Ali ravno to v največ slučajih ne obstoja. Mnogi in mnogi delničarji, tudi iz trgovskih krogov, ne znajo čitati bilance, da ne govorimo o oni veliki množini delničarjev iz najrazličnejših slojev, kateri sploh niso trgovsko naobraženi.

Mnogim delničarjem je le na tem, da izkazuje njih bilanca le velike številke, pa ne vedo, da morda ravno te velike številke ne stoji medsebojno v dobrem razmerju ter predstavljajo kakor za upnike, tako za delničarje veliko opasnost.

Jednako je večina delničarjev povsem zadovoljna, če jim njih delniška družba izplačuje veliko dividendo, pa ne vprašajo po tem, je li družba tudi faktilčno toliko zaslužila. Ni jim znano, da obstojajo družbe, katere hočejo voditi politiko visoke dividende, ki je zmožna, da jih privede na rob porpasti.

Za vse dobre delniške družbe je velike važnosti in potreba, da vsak delničar vsaj nekaj razume bilanco svoje družbe ter da na podlagi iste lahko vsaj malo presodi nje stanje.

Po nekaterih osebnih informacijah, katere pa za nas niso velike važnosti, pride člankar na stvarno razkladanje bilance ter navede bilanco neke tovarne v manjšem provincijalnem mestu.

(Dalje prihodnjič.)

(K. P.)

Trajna mednarodna industrijska razstava.

Po poročilu Moskovske trgovske revije osnovalo se je v področju neke rusko-nemške gospodarske družbe velikopotezno podjetje z namenom olajšati mednarodno trgovino industrijskih proizvodov. Načrt tega podjetja zasluži tudi za naše razmere nekoliko pozornosti, in bi bil vreden, da ga v glavnih potezah posnemamo.

Rusko-Nemški koncern ustanovi na ruski vstopni postaji Dünaburg trajno mednarodno industr. razstavo, katere se udeleži inozemsko obrtništvo s svojimi izdelki.

Kot kraj razstave se je določilo mesto na vzhodni meji ruske države ob glavni železniški progi, ki jo veže z industrijskimi deželami srednje Evrope.

Podjetje je financirano v delnicah, ki so s 60% v posesti ruskih in s 40% v posesti tujih državljanov.

Razstava obsega celo vrsto obširnih objektov, s tovarniškimi napravami za pogon raznih strojev, tako, da se predmeti razkažejo posetnikom in interesentom v polnem delovanju.

Seveda je razstava opremljena z vsemi modernimi pripomočki obrata in administracije ter je njen glavni namen, seznaniti interesne kroge ruskega naroda z moderno tehniko in njenimi proizvodi, brez da bi bilo posamezniku treba osebno obiskati inozemska tržišča.

Vzemimo konkretne primere: Neka lesna industrija se zanima za specialni les — obdelovalni stroj — za svoj obrat; zastopnik pride v Dünaburg, tam si pogleda na razstavi dolične stroje, jih preizkusi ter si izbere med raznovrstnimi izdelki njemu primerni stroj, ki ga pri upravi razstave naroči. Trgovinski odsek razstave posreduje naročilo na podlagi cenika od tovarne, ki jo določi stranka, blago se opravi neposredno na njen naslov, če to kupec zahteva.

Lahko pa se stroj odpravi tudi na razstavo, da ga stranka tam pred prevzemom preizkusi.

Po posebnih pravilih posreduje razstava tudi plačila za kupljene predmete.

Razstavljeni predmeti ostanejo do končnih dispozicij last razstaviteljev, ki plačajo določene režijske pristojbine po prostoru, vrednosti in drugih okolščinah odmerjene.

Posestniki plačajo minim. vstopnino, ki jih legitimira za vstop k vsem prostorom in predmetom. Na izrečno željo interesentov se predločujejo razni stroji, aparati in naprave v praktični izrabi in so za to določene zmerne odškodnine dejansko nastalih stroškov za pogonsko silo, rabljen material in delo.

Vsakemu posetniku se izroči pri vstopu razstavnemu katalogu brezplačno; v njem so navedeni po strokah in izvorih ter dobavnih cenah vsi razstavljeni predmeti z vsemi potrebnimi pojasnili.

Iz navedenih dohodkov se krijejo režijski stroški podjetja, administracije, obratne režije, osobje, propaganda, zavarovalnina itd.

Carinsko uvozno vprašanje za razstavne predmete se je jako povoljno rešilo na način, ki ne oškoduje državo v njenih dohodkih ter odstrani razne prometne ovire za dobavitelje.

Razstavniki prostor je proglašen kot eksteritorialno carinsko ozemlje. Vsi predmeti, ki dohajajo v razstavo se smatrajo izven prostega prometa stoječi in stopijo šele v carinski nadzor, ko se odpravijo v carinsko območje ruske države.

Razstava v Dünaburgu bo razpolagala z obsežno trgovinsko knjižnico, ki bo vsebovala zbirko industrijskih cenikov celega sveta za vse potrebe obrti in trgovine. Ta zbirka stoji interesentom na razpolago, ki si lahko naročijo stvari, katere ravno niso razstavljene, neposredno, ali pa se zahteva, da se pošljejo v pogled na razstavo.

Pomen in važnost celega podjetja bo razviden v popolnem obsegu šele, po preteku prve obratne dobe, a brezdvomno bo razstava blagodejno vplivala na razvoj mednarod. trgovine, osobito strojne stroke.

Trajna mednarodna industrijska razstava, kakor je v širokih potezah načrtana v predstoječi razpravi, bi se dala pri količkaj podjetnem duhu merodajnih krogov po istih načelih udeležiti tudi pri nas, ki smo glede pretežne večine industrijskih pripomočkov še vezani na uvoz.

Po legi in prometnih vezeh bi Dünaburg-u odgovarjal za tako razstavo naš Maribor; in če v pričujočem članku stavimo mesto »Dünaburg« ime Maribor, imamo temeljni načrt za podjetje, ki bi igralo v napredku naše države najvažnejšo vlogo in bi kmalu zaslovelo kot oživljajoč faktor za našo toliko še omalvaževano trgovino in obrt.

Cvetka iz vrta carinske uprave.

Dovolite mi, gospod urednik, da se tudi jaz poslužim tega naslova in bralcem našega Trgovskega lista, pokažem cvetko, ki sicer ne bo vplivala na nosove tujecev, pač pa je prizadeji firmi povzročila znatno škodo.

10. marca p. l. je zacarinila neka firma 15 tonski vagon petroleja in še tisti dan blago prevzela. Nekaj petroleja se je odposlalo takoj naprej odjemalcem, del pa se je izvozil v skladišče. Firma je seveda morala plačati vse troške, takse in pristojbine, sicer bi ne dobila blaga v roke.

Medtem je pa uprava državnih monopolov zvišala monopolno takso na petrolej in 15. marca so pri-

šli finančni organi v skladišče firme in inventirali zalogo, katere je bilo še 8000 kg. Drugo se je medtem prodalo raznim odjemalcem. Firma je morala doplačati odpadlo takso upravi državnih monopolov. Čez nekaj mesecev pa dobi firma od carinarne poziv, da mora plačati povišano takso od petroleja, katerega je zacarinila in prevzela 10. marca na carinarni. Seveda je firma takoj obvestila carinarno, da so finančni organi inventirali zalogo in je povišana taksa že plačana. Pred ložili so se tudi dokazi. Carinarna pa je vseeno zahtevala doplačilo in se ni ozirala na predložene dokaze o izvršenem doplačilu povišane takse. Prišli so rubiti in celo na javno dražbo so hoteli dati zarubljene predmete. Firma je morala še enkrat plačati od cele množine. Tako je taksa od petroleja dvakrat plačana, ker firma je plačala enkrat od vse množine, enkrat od enega dela, a odjemalci, kateri so medtem dobili del tega petroleja so morali plačati od svoje strani povišano takso, ker je financa tudi pri njih inventirala petrolej. Carinarna pravi, da ima pravico pobirati naknadno dognane razlike. Ta pravica pa mora ugasniti, kadar drugi državni organi poberejo povišice in razlike.

O tržaški trgovini.

Številke, ki jih izkazuje tržaška trgovina, nam pričajo, da je v prošlem letu kriza v gospodarskem življenju Trsta trajala naprej. Kot dober znak se more smatrati edino okolnost, da je pripisati vslab vtis, ki nam ga nudi pregled leta 1922., v prvi vrsti slabemu razvoju prvih mesecev leta 1922., med tem ko kažejo zadnji meseci znatnoboljšanje. Bližnja bodočnost bo pokazala, tako piše tržaška »Eдинost«, je li toboljšanje trajno. Najvažnejši predpogoj za uspevanje Trsta je vzdrževanje obstoječih paroplovnih prog. Koncesije, ki jih hoče, kolikor je do sedaj znano, dati italijanska vlada, namreč državni prispevek namesto stalne subvencije, najbrž ne bodo zadostovale, da bi se vzdržala proga z Orientom, država bo najbrže morala seči globokeje v žep, če noče, da pride v nevarnost zgodovinski položaj luke. Benetke so izrazile v tem pogledu svojo solidarnost s Trslom in to dejstvo opravičuje nado, da bi končno vlada pristala na sporazum, ki bi utegnil zadovoljiti vse stranke.

S tega stališča je treba tudi promatrati italijansko-čehoslovaško konferenco, ki se je vršila nedavno v Trstu. Le če se posreči vzdržati tržaški paroplovni promet v dose-danji meri, bo ta dogovor koristil tržaški tranzitni trgovini. Če to vpoštevamo, tedaj moramo reči, da so se z omenjenim dogovorom brezdvomno dosegli veliki uspehi v prilog Trsta, kateri pa zadevajo v glavnem izvozno trgovino, med tem ko za sedaj ni pričakovati, da bi se uvozna trgovina kmalu dvignila. Posebno se bo najlepše ojačila češka izvozna trgovina s sladkorjem preko Trsta. Po čeških štatistikah je bilo izpeljano v prvih 11 mesecih leta 1922. preko Trsta celokupno 670.805 kvintalov blaga, med tem ko je uvoz znašal 332.747 kvintalov. Med izvoznim blagom zavzema prvo mesto sladkor z 220.889 kvintali. Ta izvoz se dá vsekakor dvig-

niti; stari odnošaji s češko industrijjo so se deloma vzpostavili posebno v Grčiji. Glede sladkorja je pa dogovorjeno, da se imajo tarifne postojanke na čeških železnicah urediti tako, da prevoz iz čeških postaj v Trst ne bo dražji nego v Hamburg.

Ustanovila se je demarkacijska črta, ki gre skozi Češko; iz krajev nad to črto se imajo tarife znižati za 65% napram obstoječim tarifam, a pod to črto za 55%. Te tarifarne ugodnosti v korist tržaški tranzitni trgovini so velike, ne dosegajo pa onih iz predvojnega časa. Važno za tržaško sladkorno trgovino je tudi, da je dovoljeno češkemu sladkorju štirimesečno prosto ležanje v tržaških javnih skladiščih. Izredno visoke pristojbine tržaških javnih skladišč, ki daleč presegajo one severnih nemških luk, so bile dosedaj ena glavnih ovir za razmah tržaške trgovine. Če bi se tržne cene v Trstu z reduciranjem pristojbin javnih skladišč znižale, bi to bilo za tržaško trgovino največjega pomena. To izhaja že iz tega, da se je v zadnjem času trgovina s sladkorjem kljub še obstoječim visokim pristojbinam javnih skladišč znatno dvignila. Še pred nekaj meseci se je v Trstu vsled visokega stanja češke valute trgovalo le s kolonijalnimi sladkorjem, a sedaj se je položaj popolnoma izpremenil in v zadnjih tednih so bile sklenjene večje kupčije za češki sladkor, kateri stoji danes že pod pariteto javanskega sladkorja. Tudi češka industrija steklarskih izdelkov pričakuje novega življenja na podlagi omenjenega dogovora. Kriza v češki industriji s steklom in porcelanom je dosegla v preteklem mesecu svoj višek. Tvorničarji se bavijo sedaj z mislijo, da zopet vzpostavijo obrate v prihodnjih mesecih, tudi če se ima to zgoditi začetkom v skrbeni meri. Ni še znano, kakšne izjemne tarife bodo dovolile češke železnice industriji stekla in porcelana. Če bo znižanje tarif dovoljno, tedaj si namerava omenjena češka industrija izbrati Trst za oporišče ne samo za trgovino z Levanto in bližnjim vzhodom, ampak v Španijo in južno Francijo. Važno bo pri tem seveda tudi vprašanje koncesij, katere bodo dovolile tržaške paroplovne družbe. Dejstvo, da prevladuje izvoz nad uvozom, in okolnost, ki je s tem v zvezi, namreč da jemljejo ladje, ki prinašajo blago iz bližnjega in daljnega vzhoda, le malenkostne količine blaga na povratku, opravičuje pričakovanje, da bodo dovoljena znatna znižanja prevoznih cen.

Za trgovino s kavo ne bodo imeli najbrže velikega pomena italijansko-češki trgovinski dogovori radi tega, ker so nemške paroplovne družbe mnogo ceneje v prometu z Brazilijo nego tržaške.

Kriza italijanskih ladjedelnic se vedno bolj poostruje. Ob začetku lanskega leta je bilo v tej stroki v Trstu zaposlenih 5756 delavcev, a ob koncu leta samo še 1855. Tržaške ladjedelnice so izvršile vse naročbe, katere so imele; novih naročb pa ni. Tržaški »Cantiere Navale« je v zadnjih dneh oddal zadnjo ladjo, katero je imel naročeno, a ladjedelnici S. Marco in S. Rocco stojita že dolgo časa brez naročil. Ladjedelnice so poizkusile prilagoditi se drugemu proizvodnjanju, kar pa se jim je vsled njihovih posebnih strojev le deloma posrečilo. »Cantiere Navale« n. pr. izdeluje sedaj električne motorje, bavi se s popraviljem vagonov in se bo najbrže uredil za izdelovanje vagonov. Tvornica za stroje pri sv. Andreju se namerava posvetiti izdelovanju Dieslovih motorjev. Italijanska vlada se za sedaj drži stališča, da ne nadaljuje s subvencioniranjem tržaške ladjedelniške industrije, po zadnjih poročilih pa je baje izjavila, da je pripravljena prispevati z nekoliko stoinkami za vsak kilogram izgotovljenega blaga. Proučuje se tudi vprašanje, da bi se dovolil carine prost uvoz materiala, potrebna za gradnjo ladij. Tudi pred vojno so tržaške ladjedelnice už-

vale glede tega materiala carine prosi uvoz.

Tržaški industrijski krogi pa so mnenja, da bi zamogla vzdržati tržaško ladjedelno industrijjo le izdatna državna subvencija poleg carine prostega uvoza potrebnega materiala.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

71. Trgovina s surovimi kožami in usnjarska industrija pri nas.

Srbija je uvozila leta 1912. goveje in bivolove kože za potrebo opankarjev in svojih lovarov, izvažala pa je jagnječe, ovčje jarčje in kozje kože. Za potrebo opankarjev je uvozila okrog 100.000 kg bivolje kože iz Egipta in Bačavije; okrog 500.000 do 600.000 kg vsakovrstnih boljših kož iz Južne Amerike: St. Katarina, Seara, Paranaiba, Curitiba, Kolumbije in Kostarika; okrog 100.000 kg goveje kože iz Bačavije, Nombase, Madagaskarja in Sierra Leone; dalje 300.000 do 500.000 kg govejih kož iz Egipta. Sedanja Srbija bo rabila okrog 300 vagonov zgoraj navedenih kož za potrebo svojega opankarskega obrta poleg domačih govejih kož, ki se dobivajo v deželi.

Razen tega je Srbija uvažala okrog 300.000 kg suhih in nasoljenih kož za potrebe usnjarskih tovaren v Beogradu, Nišu in Kragujevcu.

Računa se, da se v starih mejah Srbije dobiva letno 240.000 do 300.000 komadov govejih kož, 30.000 telečjih, 3000 konjskih in 200.000 svinjskih kož ter v Stari Srbiji in Macedoniji 72.000 govejih, 1000 konjskih in 1400 oslovskih kož. Vsa ta količina se je predelala v deželi v opanke.

Manjše kože se je izvažalo, ko je bila živina klana za izvoz v Beogradu, kjer je koža ostala in se je v deželi nadalje predelala. Neprilike pri goveji koži v Srbiji, Bosni in Hercegovini ter Dalmaciji in enem delu Hrvaške in Slavonije, kjer se govedina drži večinoma na polju, so te, da je živina zelo slabo krmiljena, da je koža tanka, z brazgotinami od ran, ki jih dobi žival pri paši v gozdu. Polna je turov, ki predrejo kožo, ter tako polna majhnih luknjic na hrbtu in se ne dá uporabiti za obutev; dalje se živina žigosa od sapijev v Srbiji z vročim žigom, ki napravijo ravno največji del kože neuporabne; končno tudi to, da se koža zarezhe pri odiranju ter je vsled tega le v malem odstotku izkoriščena.

Leta 1913. je bilo v Srbiji v starih mejah okrog 1.250.000 komadov jagnječjih kož, okrog 500.000 komadov jarčevih kož, okrog 800.000 komadov ovčjih kož in okrog 150.000 komadov kozjih kož. Vsega torej 2.700.000 komadov. Letni prirastek znaša v Stari Srbiji in Macedoniji okrog 930.000 komadov jarčjih in jagnječjih kož ter okrog 540.000 ovčjih in kozjih kož; vsega skupaj okrog 1.450.000. Razume se, da je današnje število kož radi manjšega števila živine, ki ga premoremo, sedaj mnogo manjše. Gornje številk se nanašajo na normalno stanje, ki je obstojalo in ki se bo zopet doseglo. Pri kožah od drobnice je ta neprilika, da vladajo v mnogih krajih ospe — hraste — »boginje«, posebno pri kozah, ki povzročajo na koži luknjice in s tem kvarijo kožo, dalje kvarijo kožo pri ovcah tudi garje in krpeli ter onemogočujejo njeno najboljše ekonomsko in tehnično izkoriščanje. To pa ni samo v enem delu Srbije, marveč tudi v Hercegovini in Črni gori.

Mali del predela domači obrti in sicer posebno ovčje kože, ostanek pa se izvozi. Domači usnjarski obrt predeluje ovčje in kozje kože, in sicer okrog 150.000 komadov. Dalje uporabljajo opankarji za opote znatne količine kož, kakor tudi kožuhovinarji za izdelavo kožuhov in čepic. Število komadov je neznan.

V Črni gori znaša prirastek letno okrog 75.375 komadov jagnječjih kož, od katerih se 60.035 komadov izvozi; dalje priraste 56.100 ovčjih kož, od katerih se izvozi 45.298 komadov; kozjih kož 24.205, od katerih se izvozi 15.472; telečjih 2610, od katerih se izvozi 500; govejih kož 850, ki se ne iz-

vozi. Govejih kož se je uvozilo v Črno goro okrog 35.000 komadov po 12–15 kg težkih, in sicer za izdelavo presnih opank.

V Dalmaciji se pridobi letno okrog 300.000 komadov kož od drobnice, ki se vsa izvažajo preko Trsta v Nemčijo, Ameriko in Francijo. Dalje priraste okrog 12.000 komadov telečjih kož, od katerih se polovica predela v luzemstvu, polovica pa izvozi. V Splitu se nahaja manjša usnjarska tovarna bratov Buj, ki oskrblja Dalmacijo ter dobavlja tudi v Bosno in Hercegovino, v Dalmacijo se uvažajo v Ston in Makarsko ameriška suha goveja koža, in sicer za okrog 10–15 milijonov kron. Te kože namečejo v mirnem zalivu v mirno morje, kjer leže osem dni, nato jih dvignejo, razpnejo in sušijo ter posušene urežejo na opanke. Taka koža postane gladkejša in po namakanju debelejša, opanka se ne razlegne ter se pri nošenju ne usmrači in traja trikrat več časa, kakor pa druge presne opanke. To je interesanten način pripravljanja, ki bi ga bilo treba podrobneje proučiti. Ta koža se prodaja po celi Hercegovini, Liki in Dalmaciji ter po Bosni (bivolja koža) in po Albaniji.

Trgovci, ki se bavijo s prodajo kož, so: Mata Kastulović, Josip Rančić, Pero Kladić in Ivo Duharić iz Makarske. Poleg teh pa uvažajo tudi v drugih krajih surovo kožo za opanke, ki je pa ne namakajo v morju.

V Bosni in Hercegovini priraste okrog 350.000 do 500.000 komadov kož od drobnice, od katerih se predela na Visokem, v Lijevenu in Travniku okrog 20.000 komadov ovčjih in kozjih kož za mehove in za zgornje usnje, dalje se en del predela za opote, ostanek pa se izvažajo. Nadalje priraste okrog 400.000 komadov telečjih in govejih kož, od katerih se vse goveje predelajo za opanke, od telečjih pa se en del predela, drugi pa izvozi. V Sarajevem se nahaja mala tovarna usnja.

Na Hrvaškem in v Slavoniji priraste letno okrog 200.000 komadov govejih kož in okrog 90.000 komadov telečjih kož. Na Hrvaškem in v Slavoniji se nahaja 6 usnjarskih lovarov, med katerimi spada ena med največje v Evropi. Te tovarne porabijo okrog 350.000 komadov govejih kož, 400.000 komadov telečjih kož in 100.000 komadov konjskih kož. Razume se, da to pod pogojem, ako dobijo tolikšne količine kož, ker je to njih kapaciteta predelave. Poleg tega so znatne količine goveje in konjske kože, ki jih ljudstvo uporablja za presne opanke ter opankarji za izdelavo opank. O tem, kakšna je ta količina, se ni dalo dobiti podatkov. Ravnotlako se ni dala ugotoviti točna množina kož od drobnice, ki priraste na Hrvaškem in v Slavoniji. Od teh drobnih kož se izdelujejo kožuhovine in opote za presne opanke. Ceniti bi se moglo, da znaša število kož od drobnice letno najmanj na 100.000 komadov.

Kolika je produkcija surovih kož v Sloveniji, se ni dalo točno ugotoviti. Prirastek se lahko ceni na letnih okrog 80.000 komadov govejih, 50.000 komadov telečjih in 10.000 komadov kož od drobnice. Slovenija potrebuje letno okrog 500.000 do 600.000 komadov govejih kož, 75.000 do 100.000 komadov telečjih kož in 35.000 do 40.000 komadov kož od drobnice. Razume se, da se mora skoro vse te kože dovažati iz drugih krajev naše države in iz inozemstva. Število usnjarskih tovaren in delavnic v Sloveniji znaša 36.

Bačka je producerala okrog 100.000 komadov kož od drobnice, od katerih se je 50 odstotkov predelavalo v Bački. V Bački priraste letno okrog 30.000 komadov goveje kože, 120.000 komadov telečjih in ravnotoliko konjskih kož, od katerih se okrog 25 odstotkov predela, ostanek pa se izvozi. V Somboru se nahaja mala tovarna za usnje. Banat daje okrog 15.000 govejih in 10 tisoč telečjih ter okrog 20.000 komadov drobnih kož. V Pančevu obstoja lepa usnjarska delavnica g. Salomona. Kakor v Banatu, tako se nahaja tudi v Bački znatno število opankarjev, ki predelujejo kože za opanke.

Po teh izjavianjih smo mi primorani, da uvažamo v ogromnih količinah surove goveje in telečje kože ter da izvažamo drobne kože. Vsled pomanjkanja surovih telečjih kož je za-

čela naša usnjarska industrija predelavati vedno več in več ovčjih in kozjih kož, bodisi strojenih s laninom ali pa s kromom. Maksimalne cene za surove in predelane kože so v Sloveniji in na Hrvaškem otežile razvoj predelave ovčjih in kozjih kož. Potreba kož usnjarske industrije, brez opankarjev, za celo državo, razen slovenskih in hrvaško-slavonskih industrijalcev, znaša 800.000 komadov govejih kož in 700.000 telečjih kož. Tiskane štatistike nimamo in je vsled tega nemogoče ugotoviti točen izvoz in uvoz surovih in strojenih kož. Ko jo bomo imeli in se vrnemo v normalne razmere, bode lažje ugotovili stanje. Poleg tega so razmere glede števila živine, glede cen, izvoza in izlihoapljenja živine nenormalne ter je težko sploh oceniti, dokler se vse to ne ustali.

Ker smo mi izvažali živo živino, je velik interes usnjarske industrije, da bi se vnaprej živina izvažala samo v zaklanem in odrtem stanju, da bi koža ostala doma, ali pa da bi bil eksporter v najslabšem slučaju dolžan vrniti kožo in loj iz inozemstva, kadar je našo živino zaklal. Ako bi se to storilo, bi bil znaten del naše potrebe pokrit z domačo govejo, telečjo, konjsko in oslovsko kožo. Ako bi se vse debele svinje po klanju odrle, dobili bi zadostno množino svinjskih kož in bi jih ne uvažali.

Koliko je potreba ustrojene kože? Za Bosno in Hercegovino se računa, da je treba na leto 900.000 kg usnja, od katerega sta dve tretjini za podplate in ena tretjina za gornje usnje. Za Hrvaško in Slavonijo je znašala potreba okrog 2 milijona podplatov in okrog 1 do 1½ milijona kilogramov gornjega usnja. Produkcija pa se ceni na okrog 3 milijone kilogramov podplatov, okrog 500.000 kg kravine ter okrog 500.000 kg telatine in okrog 1 milijon kvadratnih čevljev bokshalfa.

(Dalje prihodnjic.)

Dolžnosti prejemalcev trošarine prostega bencina.

A. Knjiženje prejema in porabe.

Podjetja in osebe, ki dobe dovolilo za nabavljanje trošarine prostega bencina, morajo voditi knjige o prejetem in porabi bencina, odnosno o izdelanih proizvodih.

Ako se porablja bencin za raztapljanje ali ekstrahiranje ali ako se porablja za proizvodnjanje toplote, predpiše generalna direkcija za te knjige v vsakem posameznem primeru posebne obrazce, kakor to pač ustreza dotičnemu industrijskemu podjetju; ako se pa uporablja bencin za to, da goni motorje, se vodi knjiga o porabi bencina po trošarskem obrazcu št. 30. (Uradni list št. 110/322 ex 1921).

Te knjige (konti) izdajajo oddelki finančne kontrole v paginiranih in parafiranih zvezkih proti povračilu nabavne cene po 1 Din za zvezek.

Odpisovanje bencina je po vrsti in načinu porabe različno.

Ako se porablja bencin za raztapljanje in ekstrahiranje, se mora vpisati ne samo količina in vrsta bencina (hidrir, gazolin, ligroin itd.), ki se vsakokrat posamezno vzame iz sode, temveč tudi količina in vrsta predmeta (blaga), ki se z bencinom raztapljajo ali ekstrahirajo, t. j. čistilo.

Ako se uporablja bencin za to, da goni motorje, se odpisuje bencin na dva načina: a) Če črpa (sesa) motor bencin po spojni cevi naravnost iz sode v posodo za proizvodnjanje plina, odnosno v motor sam, se beleži vedno le dan in ura, ko se je polnjenje pričelo, kdaj je prešlo in količina (teža) bencina, ki je bil v dotični posodi, ko se je spojil motor s sodom. V tem primeru se izpolnijo torej rubrike 15, 16, 17, 18, 19 in 20 obrazca št. 30.

b) Če se bencin vlije v motor, se mora zabeležiti količina (teža) vlitoga bencina takoj, čim se napolni posoda za bencin, v kateri se razvija plin (plinotvor). V tem pri-

meru se izpolnijo forej rubrike 13 in 14 ter ob obračunih tudi rubriki 19 in 20.

V obeh primerih pa se mora v kontu natančno vpisovati, kdaj (ob kateri uri) je bil motor pognan in kdaj ustavljen. Ta vpis se mora izvršiti vsak dan takoj, ko se delo prične in neposredno preden se konča.

Na pravilno in pravočasno vpisovanje v knjigo je treba strogo paziti, ker ima vsaka najmanjša malomarnost ali površnost lahko težke posledice. Opustitev pravočasnega vpisa, kakor tudi vsak netočni vpis v knjige se kaznuje namreč kot fihotapljenje s petkratnim zneskom odpadajoče trošarine (4 Din za 1 kg).

B. Kontrolni pripomočki.

Vsako, ki je dobil dovolilo za nabavo bencina brez plačila trošarine, si mora takoj nabaviti po predpisu žigosano decimalno tehtnico in uteži, povrh tega pa še areometer za ugotavljanje gostote mineralnega olja (z lestvico od 750 do 830 stopinj), toplomer po Reaumuru in posodo za gradiranje.

Areometer za mineralno olje mora podjetnik proži povrnitvi nabavnih in transportnih stroškov naročiti potom pristojnega oddelka finančne kontrole pri generalni direkciji posrednih davkov v Beogradu.

Vsak uradno dobavljeni areometer je uradno žigosan ter ima potrjeno (certifikat) o tem.

Podjetnik sme za svojo potrebo rabiti tudi drug areometer, za finančno kontrolo pa velja vendar samo to, kar kaže uradno dobavljeni areometer.

Ako se uradno dobavljeni areometer razbije, mora podjetnik nemudoma zaprositi, da se mu izda drug tak areometer.

Posoda za gradiranje mineralnega olja se ne dobavlja uradno, temveč se more poljubno nabaviti. Ta posoda mora biti iz stekla in vsaj 40 cm visoka ter 7 cm široka. Uporabiti se pa morejo za gradiranje bencina tudi posode, ki služijo za gradiranje špirta ali žganja, tako da podjetjem, ki imajo take posode, nabava posebnih posod za gradiranje bencina sploh potrebna ni.

C. Pregledi.

Vsi prejemalci trošarine prostega bencina so postavljeni pod nadzorstvo trošarinskega oblasstva, zato morajo trošarinskim organom vselej, kadar ti zahtevajo, dovoliti vstop v delavnico, odnosno v vse poslovne prostore, da:

- a) pregledajo vse knjige in račune;
 - b) kontrolirajo, koliko se porablja bencina, prejetega brez plačila trošarine, in
 - c) primerjajo porabo z vknjiževanjem.
- Kot trošarinski organi, ki imajo pravico zahtevati vstop v poslovne prostore, pridejo v poštev:
- a) finančna kontrola in
 - b) odposlanci generalne direkcije posrednih davkov, delegacije ministrstva financ in finančnega okrajnega ravnateljstva.

Odposlanci trošarinskih oblastev se morajo izkazati z uradno legitimacijo, sicer ne morejo kontrole izvršiti. Finančni kontroli se ni treba izkazati z legitimacijo.

V trošarinskem pravilniku (točka 17. člena 118) ni natančneje označeno, katere poslovne knjige in račune smejo trošarinski organi zahtevati na vpogled, vendar ne more biti dvoma, da smejo ti organi zahtevati od podjetnika le one knjige, ki so jih zavezani voditi o prejemanju in porabi trošarine prostega bencina, in račune, ki se tičejo tega bencina, med tem ko jim drugih poslovnih knjig in računov ni treba predlagati na vpogled.

Č. Prejemanje bencina.

Trošarine prosti bencin se naroča brez vsakih formalnosti naravnost v rafineriji mineralnega olja, iz ka-

tere je prejem dovoljen. Svoječasno predpisane naročilnice so odpravljene.

Cim dospe pošiljka bencina v podjetje, za katero je določena, se obvesti pristojni oddelek finančne kontrole, da je pošiljka došla. Na ugotovi en organ finančne kontrole teži in gostoto prejetega bencina ter primerja količino bencina ter vrsto, znak in število prevoznih posod s kontrolnimi papirji, t. j. z obehma izvodoma prijave o odrpemu mineralnega olja, oddajno boleto in tehtničnim listkom.

En izvod prijave (unikat), oddajna boleto in tehtnični listek so bili priloženi železniškemu voznemu listu za dotično pošiljatev, duplikat prijave pa je prejel oddelek finančne kontrole od finančnega organa, kateremu je poverjeno nadzorovanje rafinerije mineralnega olja.

Pri ugotavljanju čiste teže zadošča, da se od prave nečiste (brutto) teže posameznih posod odbije tara, ki jo je ugotovil finančni nadzorni organ v rafineriji pred napolnitvijo posod z bencinom. Ugotavljanje prave tare ob prevzemu pošiljke v podjetju je potrebno le, če nastane o istovetnosti posod poseben dvom. V tem primeru se mora bencin preliti v drugo posodo, da se stehta prazna prevozna posoda.

Gostota bencina se ugotavlja z areometrom za mineralna olja. Namen ugotavljanja gostote bencina je ta, da se dožene, ali znaša gostota prejetega mineralnega olja manj nego 770 stopinj pri +12° R., t. j. ali je dotično mineralno olje sploh bencin, ker mineralno olje, ki ima 770 ali več stopinj (do 880°) se smatra že za petrolej, na katerega se plačuje monoplna taksa.

Popolni zunanji in notranji pregled pošiljke je pa potreben le pri nezapečatenih pošiljkah, med tem ko pri pošiljkah, ki dosepejo uradno zapečateni (plombirane), zadošča, ako ni nobenega dvoma, da se pregleda, ali je uradni pečat nepokvarjen.

Ako dospe količina bencina v podjetje neizpremenja ali če se pri prevzemu bencina v podjetju ugotovi, da ne manjka več nego 3 odstotke čiste teže bencina napram ugotovljeni nadzornega organa v rafineriji, se smatra, da je pošiljka dospela v redu.

Drugače je, če znaša manj (kalo) več nego 3 odstotke odposlane količine bencina. V tem primeru mora rafinerija mineralnega olja, iz katere je bil dotični bencin (ne prejemnik), naknadno plačati trošarino na ves manjek. Ako presega manjek 7%, se ne predpiše le plačilo redne trošarine za ves manjek, temveč se uvede tudi kazensko postopanje.

(Dalje prihodnjič.)

Družba „ILIRIJA“, Ljubljana
Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.
Nakup gozdov. Prodaja vsakovrstnega lesa.

Izvoz in uvoz.

Rusija bo izvažala žito. Po načrtu ljudskega komisariata za prehrano se ima tekom tega leta izvoziti iz novorosijske luke v inozemstvo 2 in pol milijona pudov žita. Prve ladje, ki so odplule iz Novorosijska naložene z žitom, so bile usmerjene na Hamburg. Z druge strani pa se poroča, da Rusija tudi letos ne bo imela niti sama za sebe dovolj žita.

Narodno gospodarske zadeve.
Trgovina.

Dalmatinsko olje. Iz Splita poročajo, da je povpraševanje po dalmatinskem olju vedno večje zlasti s strani Bosne in Srbije ali producenti se odlezajo prodaji olja, ker mu cena raste vsak dan; od 40 je stopila že na 54 do 60 K za kilogram.

Borza v Skoplju dovoljena. Iz Beograda poročajo, da bo ministrstvo za trgovino in industrijo dalo dovoljenje za olvori tev blagovne in produk tne borze za Južno Srbijo v Skoplju.

Trgovska bilanca Švice pasivna. Po izkazu švicarskega stalističnega urada je izvozna trgovina Švice v prvih 10 mešecih 1922 sicer narasla, vendar še ni dosegla predvojne višine, tako, da je trgovinska bilanca še vedno znalno pasivna.

Žitni trg na Češkoslovaškem. Na Češkoslovaškem nolirajo žitu sledeče cene: pšenica 155—170 čl. K, rž 115 do 120 čl. K, ječmen la 130—140 čl. kron, oves 110—120 čl. K, koruza (stara) 145—150 čl. K, koruza (nova) 105—110 čl. K, pšenična moka št. 0 290—330 čl. K, fižol 150—160 čl. K.

Industrija.

Kriza v češki tekstilni industriji. Izvozna delniška družba češkoslovaške tekstilne industrije je sklenila likvidirati radi velikih kurznih izgub in insolvent v Jugoslaviji. Družba je prisiljena prežigosati svojo delniško glavnico od dveh milijonov na en milijon KČ. Skupna izguba znaša 1.7 milijona KČ. Člani upravnega sveta so se izjavili pripravljene krili izgubo, ki presega glavnico, vsled česar bo došlo do izvensodne poravnave.

Carina.

Uvozna carina za poljedelske pridelke na Češkem. Češkoslovaški ministrski svet bo sklepal po predhodnem posvetovanju ministra za kmetištvo z odborom petorice o uvedbi uvozne carine na poljedelske pridelke. Uvozna carina in pšenico in žito bo znašala 45 KČ, na moko pa 90 KČ.

Denarstvo.

Tečaj sovjetskega rublja. V Moskvi je noliral dne 18. decembra: zlati rubelj 13.300.000, dolar 27.450.000, funt šterl. 128.000.000, nemška marka 3200, francoski frank 1.650.000 sovjetskih rubljev.

Svoboden promet z zlatim in srebrnim novcem v Madžarski. Iz Budimpešte javljajo, da je devizna centrala dovolila svobodno trgovino z zlatim in srebrnim denarjem. Prosto se ne sme tržiti samo z napoleoni.

Promet.

Uradne ure v poštnih uradih. V poštni prometni službi so se uvedle z dnem 8. januarja zopet normalne uradne ure in sicer dopoldne in popoldne, kakor v poletnem času.

Brezžična brzjavna postaja v Ljubljani. Poštna uprava namerava zgraditi veliko moderno radio-šlacijo v Ljubljani. V to svrha se bo nakupil obsežen kompleks zemljišča na Barju pri vasi Podpeč (med južnoželezniško postajo Brezovica in južnoželezniško postajo Presejce). Aparate dobi poštna uprava iz reparacij od Nemčije. Z delom se namerava pričeti že spomladi, tako, da bo postaja še tekom tega leta dograjena.

Prometne izpremembe. Sprejemanje necarinske sporovozne robe v vozovnih nakladah za Zaprešič je zopet dovoljeno. — Prometna omejitev za Filatorigat je razveljavljena.

Trgovski register.

V trgovinski register so se vpisale nastopne tvrdke: »Sana«, tvornica čokolade, d. z. o. z. v Hočah pri Mariboru; »Elite«, Perles, Freudenthal & Bachwitz, Gorup, d. z. o. z., konfekcija v Ljubljani; lesna industrija »Kras«, d. z. o. z. v Ljubljani; Vračarič & Sorn, trgovina z delikatessami, špecerijskim in mešanim blagom v Mariboru; Cvikel & Ribič, trgovina z manufakturnim blagom v Ptujju; I. Ferleš & F. Berner, pekarstvo v Rogaški Slatini; Stoinsegg & Sichert, družba za izdelovanje in razpečevanje sredstva Fand-Banum za drobljenje in preprečevanje kollovega kamna v Rogaški Slatini.

V zadružni register sta se vpisali nastopni zadrugi: »Svoj Dom«, r. z. z. o. p. (zadruga namerja preskrbovati članom poceni lastne domove) in Stavbena zadruga »Sokolski dom« v Središču, r. z. z. o. z.

Razno.

Konec ljubljanske telefonske mizerije. Poštna uprava je že nabavila v Nemčiji na račun reparacij več modernih avtomatičnih telefonskih central, med njimi ena za Ljubljano (kapaciteta 5000 abonentov), eno za Maribor in eno za Zagreb. Aparati bodo v kratkem poslani v Jugoslavijo in se bo preko lela nova centrala tudi že namestila.

Depoziti za uporabo vagonov. Iz Beograda poročajo: Po odredbi prometnega ministrstva morajo vsa večja industrijska podjetja, ki dnevno uporabljajo večje število vagonov položiti v depozit vsoto, ki znaša pristojbino za dvodnevno uporabo vagonov.

Zadnja partija železniškega materiala na račun reparacij je prispela. Del materiala je prometno ministrstvo odstopilo zagrebški železniški direkciji, ki je najbolj trpela na pomanjkanju materiala.

Rotschildova banka v Beogradu. Poročajo, da so priprave za olvori tev velike banke s strani Rotschildove skupine v Beogradu skoraj končane, tako, da zavod začne v kratkem poslovati. Pri osnovanju sodelujejo Osterreichische Kreditanstalt, »Hrvat. splošna kreditna banka« in »Delniška družba za eksploatacijo lesa«.

Nezaposlenost v Italiji. V početku decembra prošlega leta je bilo v Italiji 354.238 oseb nezaposlenih. Tekom enega meseca je naraslo število nezaposlenih za 33.227 oseb.

Brezposelnost na Angleškem. Dne 1. januarja je znašalo število brezposelnih 1.485.700, to je 127.000 več kot dne 18. decembra 1922.

Novo povišanje železniških tarif v Nemčiji. Dne 1. februarja se zviša osebni tarif na nemških državnih železnicah za 100 odstotkov.

Tržna poročila.

Zagreški žitni trg (10. jan.). Poslavno baška, odnosno vojvodinska postaja nolirajo v dinarjih: pšenica 432.50 do 437.50, koruza žolta nova 225—230, posušena 295—300, rž 375, ječmen za pivovarne 325—330, oves 295—300, fižol pisani 375—380, beli 370—375, moka pšenična št. 0 625—660, št. 2 600—635, št. 6 575—610, za krmo 215—225, otrobi drobni 170—200, debeli 200—220. Tendencja mirna.

Novosaška blagovna borza (10. januarja). Pšenica baška, 8½ vagona 432.50—437.50, ječmen baški, 5 vagonov 310—312—50, oves baški, 1 vagon 295, turščica baška nova, 37 vagonov 226—258.75, turščica v štokih, ponudba 175, fižol baški beli, 2 vagona, 370 do 372.50, moka pšenična št. 00, 5 vagonov, 622—50—625, št. 0 ponudba 625, št. 2, 4 vagona 597.50—600, otrobi, 4 vagona, 165.

Borza

dne 11. januarja 1923.
Zagreb. Devize: Dunaj 0.14 do 0.1425, Berlin 0.95—0.975, Pešta 3.75 do 3.80, Bukarešta 52—54, Milan 486 do 490, London 452—457.50, Newyork 97 do 97.75, Pariz 670—675, Praga 280 do 295, Švica 1875—1900. Valute: dolar 96—96.50, češke krone 288, madž. krone 3.85, franki 670—680, napoleoni 320, leji 53, švicarski franki 1750—1800, lire 480—484, poljske marke 0.50. Efekti: Ljubljanska kreditna banka 200—205, Praštediona 1072.50—1077.50, Slov. eskomptna banka 159, Dubrovniška plojba 1300—1400, Trboveljska premogokopna družba 450—460.
Beograd. Devize: Bukarešta 50 do 53, Berlin 0.94—0.99, Dunaj 0.136 do 0.14, Pešta 3.45—3.70, Solun 105—106, Sofija 59.50—62.50, Pariz 640—660, Praga 280—286, Zeneva 1830—1850, Milan 490—492, Newyork 94.75—94.85.
Praga. Dunaj 4.80, Berlin 29, Rim 172.25, Budimpešta 133, Pariz 239.25, London 160¼, Newyork 34.30, Curih 651.75, Beograd 36¼.
Curih. Berlin 0.05, Newyork 528.25, London 24.68, Pariz 36.35, Milan 26.25, Praga 15.05, Budimpešta 0.20, Bukarešta 2.75, Beograd 5.30, Sofija 3.50, Varšava 0.0275, Dunaj 0.0075, avstrijske krone 0.0076.
Berlin. Dunaj 14.88, Budimpešta 3.97, Milan 521.19, Praga 296.25, Pariz 715.70, London 48.378.75, Newyork 10.423¼, Curih 1970.06, Beograd 107.23.

V korist podpornemu društvu slepih!

**Papirna industrija in knjigoveznica
A. Janežič, Ljubljana, Florjanska ulica 14.**

Izdelava in zaloga vseh vrst šolskih zvezkov, raznih map, trgovskih knjig, blokov itd.

V korist podpornemu društvu slepih!

Tomaževa žlindra, kalijeva sol, kajnit, koks za kovače ter livarne, bencin in ameriški petrolej vedno v zalogi.

TONEJC & ROZMAN, MARIBOR.

Drago Cerlini Celje Slovenija
Glavni tis 17.

Tovarnica samooznice in drugih modnih predmetov.

Točna postrežba.
Export.

Trgovci, pozor!

Proda se že rabljena

trgovska oprema

za špeceriste (štelaže, pudli) po zelo ugodni ceni. Vpraša se pri gosp. Igo Hauptmanu, gostilničarju, Križovci pri Ljutomeru, Slovenija.

Maraskino Morpurgo

Čašica tega delikatnega likerja je nepopisen užitek!

Priporočamo: Cognac Dalmatia Medicinal in druge izbrane likerje, žganja, ekstrakte in sirupe.

Prva odlikovana dalmatinska parna destilacija V. MORPURGO, SPLIT.

Zastopnik: ADOLF KORDIN, Ljubljana, Beethovnova ul. 9.

Mavec - gips

portland- in roman-cement, apno, opeko, umetni škrlj, strešno in izolacijsko lepenko, watprof, karbolinej, drvoement, razne žeblice

nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič in dr.

veletrgovina s stavbenim materijalom
LJUBLJANA,

Miklošičeva cesta šte. 13.

Prevzame se tudi izpeljava xylo-litnih tlakov.

AVTO

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa popravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi Jugo-Avto, d. z. o. z. v Ljubljani.

Priporočamo veletrgovino

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

Najboljši šivalni stroji v vseh opermah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme na veliko in malo.

Ivan Kravos

Trgovina:

MARIBOR, Aleksandrova c. 13.

Delavnica:

MARIBOR, Koroška cesta 17.

Telefon inter. 207.

Konjske opreme in potrebščine za konje, kovčeki in različni torbarski izdelki, gonilni vezalni jermeni, gamaše i. t. d.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke, raznovrstno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

**Gradbeno podjetje
ing. Dukić in drug**

Ljubljana, Bohoričeva ulica šte. 20.

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7 se priporoča na veliko, galanterija, kravate, srajce, palice, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, foaletno in brivsko milo, gumbi, sukanec, svila za vezenje čipk, vezenine.

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanosti!

Opalograph

raznoročevalni aparat, razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizbrljive steklene plošče

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo
The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
Moderno vrejena popravilnica vseh pisal. strojev.

EN-GROS!

EN-GROS!

Galanterija, drobno in norimberško blago, nogavice, trakovi, vezenine ter bombaži.

GASPARI & FANINGER

MARIBOR, Aleksandrova cesta 48.

EN-GROS!

EN-GROS!

Raznovrstne

šolske zvezke

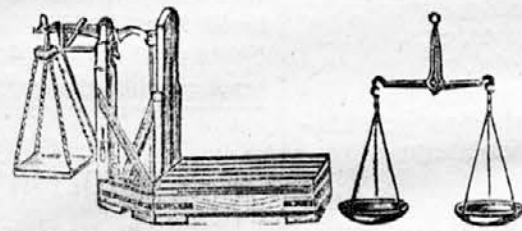
za srednje, obrtne in osnovne šole, kompendije, dnevnike in beležnice, raznovrsten papir in vse šolske in pisar. potrebščine dobavlja najceneje

TISKARNA „SAVA“, KRANJ.

Pozor! Za trgovce posebno ugodne cene!

Karol Ussar, tvornica
tehtnic
Maribor, Slomškova u. 28.

Skladišče vsakovrstnih tehtnic: namiznih, decimalnih, trgovskih in brzotehtnic za trg in mesarijo.

Naročajte tiskovine v **Tiskarni „Mercur“!**

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Ustanovljena l. 1900 Delniška glavica in rezervni zakladi cca K 150,000.000.— Ustanovljena l. 1900

Čekovni račun št. 10.509. — Brzjavni naslov: Banka, Ljubljana. — Telefon št. 261 in 413.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle. □ Obrestuje vloge najugodnejše. □ Prodaja srečke razredne loterije.

Podružnice: Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.